

FESTES NADALENQUES (XIII)

DESIGUALTAT

Des de fa ja molts d'anys, és habitual en aquestes dates que publiquem un número de la nostra revista dedicat a l'anàlisi de les festes a la nostra comunitat, reflectint no només les despeses nadalenques previstes per persona, sinó realitzant una anàlisi molt més acurada per poder esbrinar com afecta la crisi a diversos segments o àrees de consum (alimentació, regals, oci...). Perquè una cosa és l'augment registrat en la despesa nadalenca (+5,7%) i una altra detallar a quins capítols afecta de manera més significativa aquest increment.

El pitjor de la crisi ja ha passat, ja es veu la llum al final del túnel, a les illes hem gaudit d'una excel·lent temporada turística que ens permetrà deixar enrere aquesta situació abans que la resta de comunitats, el consum es reactiva... Tenen el seu reflex en la realitat (i en aquestes dates) els missatges positius llançats des del Govern?

Vistes les dades d'aquest QG hom podria pensar que sí, però s'han de fer necessàriament dues puntualitzacions: primera, que és prest per identificar el repunt d'enguany amb un vertader canvi en una tendència negativa que ha durat anys; i segona, que el consum continua sent molt desigual (tant en la vessant quantitativa com en la qualitativa) en funció de la classe social a la que es pertany, el que deixa palès que la desigualtat és una protagonista principal d'aquesta suposada sortida de la crisi.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: Desembre 2015

EL CONSUM A LES FESTES: CANVI DE TENDÈNCIA?

La taula número 1 ens mostra que el consum durant les ja pròximes festes nadalenques romp la tendència a la baixa observat al llarg dels anys anterior i s'incrementa un 5,7%. En números absoluts, això vol dir que la **despesa total** prevista per habitant a la nostra comunitat és de 613 euros.

Si l'analitzam per capítols, veiem com totes les partides que augmenten en relació a l'any passat, encara que el **menjar** i els **regals dels fills** continuen sent les que major percentatge representen del pressupost nadalenc. D'això es dedueix que l'esforç es concentra en les despeses considerades més

importantes per afrontar unes festes cada cop més centrades en el consum.

Com ja s'ha dit, és prest per assegurar que aquest repunt respon a un canvi definitiu de tendència, però no es pot negar que els ciutadans de Balears tenen almenys la intenció d'incrementar la seva despesa durant les festes, si bé hem de continuar parlant de grans diferències entre les classes socials, el que continua palesant **una forta desigualtat en el si de la societat illenca** i que s'ha incrementat en els darrers anys, tant per la crisi com per les mesures que s'han adoptat per fer-hi front.

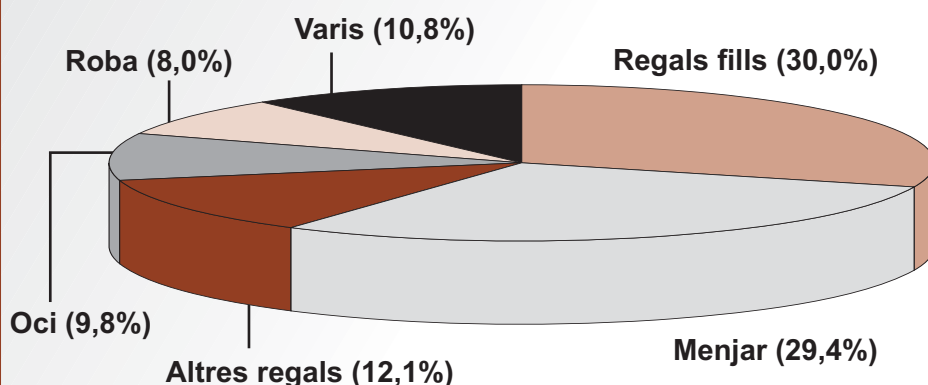
DESPESES NADALENQUES PER PERSONA (EN €) I VARIACIÓ RESPECTE EL 2014 (EN %)

TOTAL	Regals fills	Menjar	Altres regals	Oci	Roba	Varis
613	184	180	74	60	49	66
+5,7%	+5,7%	+4,7%	+5,7%	+9,1%	+6,5%	+4,8%

TAULA 1

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES NADALENQUES (EN %)

TAULA 2

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

LA FORTA DUALITZACIÓ DEL CONSUM

Com es podrà comprovar a les pàgines següents, la crisi no afecta a tots per igual o, més col·loquialment "no plou igual per a tots". Per aquest motiu, oferim unes anàlisis que permeten conèixer com afecta aquesta crisi a cada una de les classes socials.

Per concretar de què parlem, us oferim com a referència una aproximació socioeconòmica a les tipologies de les diverses classes socials, considerant que aquestes no es defineixen per temes purament econòmics i que, com és lògic, pot haver-hi col·lectius englobats en diverses classes socials.

CLASSES SOCIALS: TIPOLOGIES

TAULA 3 (elaboració pròpia)

BAIXA	MITJANA-BAIXA	MITJANA	MITJANA-ALTA	ALTA
- Aturats de llarga durada	- Treballadors temporals	- Fijos discontinus	- Professionals	
- Joves sense formació		- Petits comerciants	- Empresaris mitjans	- Grans empresaris
- Immigrants sense xarxa social	- Treballadors amb contracte inestable (precarietat)	- Treballadors amb contracte estable		- Rendistes: - Immobiliaris - Capital
- Pensionistes				- Alts directius
	- Treballadors autònoms			

La primera dada que crida l'atenció quan observam la taula número 4 és que la despesa prevista per les denominades classes altes és gairebé **7 vegades superior** a la despesa de les persones que pertanyen a la classe baixa. Com hem vist, dins aquesta classe baixa hi trobam joves sense formació, immigrants sense xarxa social, aturats de llarga durada, famílies amb tots els seus membre en situació d'atur... És a dir, a un nombre molt considerable de persones.

Com es pot comprovar, a la gràfica hi hem dibuixat dues divisions que hem considerat significatives: per una banda, el gran salt que hi ha entre les classes baixes, que efectuaran una despesa mitjana de **213 euros**, i les persones de classe mitjana i mitjana baixa, que es mouran en la forquilla dels **434 als 605 euros**.

La segona gran bretxa se situa entre aquests darrers i les classes alta i mitjana alta, que es gastaran **més de 984 a més de 1.400 euros** durant les festes nadalenques.

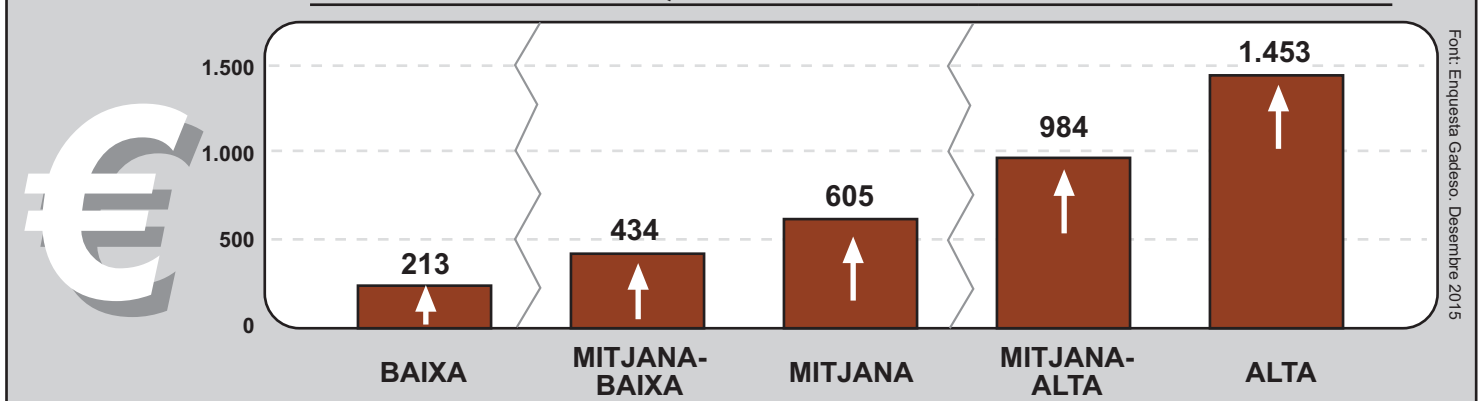
De totes aquestes xifres es pot deduir que la crisi està configurant una **societat "dual"**: és a dir, col·lectius (persones i famílies) excloses o en risc d'exclusió (classe baixa i classe mitjana-baixa); i col·lectius que no pareixen ser afectats de manera significativa per la crisi (classe mitjana-alta i alta).

Enmig d'aquests dos extrems, hi trobam la **classe mitjana**, que es troba en una posició cada cop més propera a la classe mitjana-baixa que a la classe mitjana-alta, el que demostra que la crisi ha afectat també a aquestes persones, fonamentalment per la seva situació sociolaboral, que, com a mínim, provoca **inseguretats i incerteses**.

En qualsevol cas, tota l'anàlisi s'ha d'emmarcar necessàriament dins una situació de crisi encara no resolta, el que fa que qualsevol indicatiu de millora sigui percebut com més gran del que realment és, i això fa que el consum previst s'hagi incrementat en totes les classes socials.

TAULA 4

DESPESES NADALENQUES PER PERSONA SEGONS CLASSE SOCIAL

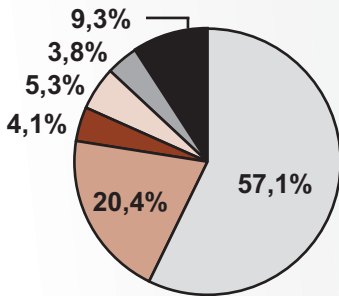

DESIGUALTAT SOCIAL EN LA DESPESA

A continuació se desglossen les despeses nadalenques per cada una de les classes socials explicades a la pàgina anterior. Concretament, s'analitza quin pes té cada un dels capítols, segons la següent llegenda:

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

CLASSE BAIXA

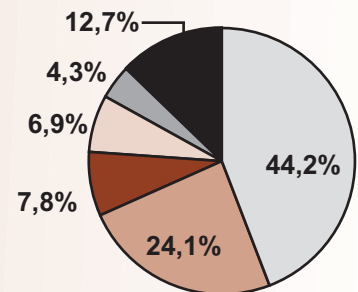
TAULA 5

Una sola mirada a la gràfica adjunta ens permet deduir que el capítol bàsic de les despeses nadalenques a les denominades classes baixes és el menjar, que suposa quasi el 60% del pressupost previst per aquestes festes. Conseqüentment, són inferiors a la mitjana la resta de les despeses analitzades, especialment les referides als regals, ja siguin per als fills o per a altres persones.

TAULA 6

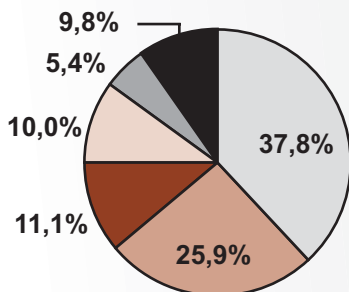
CLASSE MITJANA-BAIXA

En aquest grup el menjar també és el principal capítol de despesa, encara que perdi pes relatiu en comparació amb l'any passat. Per part seva, els regals (a fills o a altres persones) representen quasi un 25% de la "cistella" nadalenca. La resta de capítols de despesa són minoritaris, situant-se cada un per sota del 10% del pressupost, excepte l'apartat varis, que inclou fonamentalment la compra de loteria i que enguany s'incrementa lleugerament.

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

CLASSE MITJANA

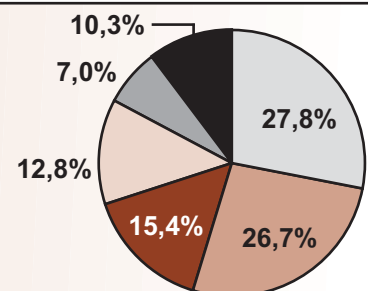
TAULA 7

Dins els col·lectius englobats dins la classe mitjana s'observa un lleuger augment relatiu de la despesa destinada als regals (tant per als fills com per a altres persones), en detriment sobretot del pressupost en alimentació, que tot i això continua sent majoritari i se situa en el 37,8%. La roba i l'oci també guanyen pes relatiu en referència a la investigació de l'any passat, encara que sigui de manera lleugera.

TAULA 8

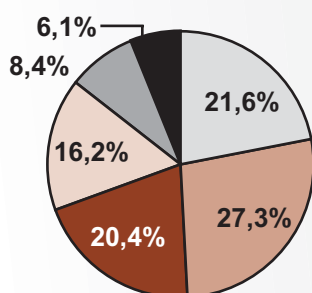
CLASSE MITJANA-ALTA

Com es pot veure a la gràfica adjunta, la distribució percentual de les despeses nadalenques de les classes mitjanes-altes és més equilibrada que els anteriors. El menjar continua sent el principal capítol de despesa, seguit d'aprop pels regals dels fills, que augmenten el seu pes percentual en comparació amb 2014. Les despeses en altres regals experimenten un significatiu increment percentual.

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2015

CLASSE ALTA

TAULA 9

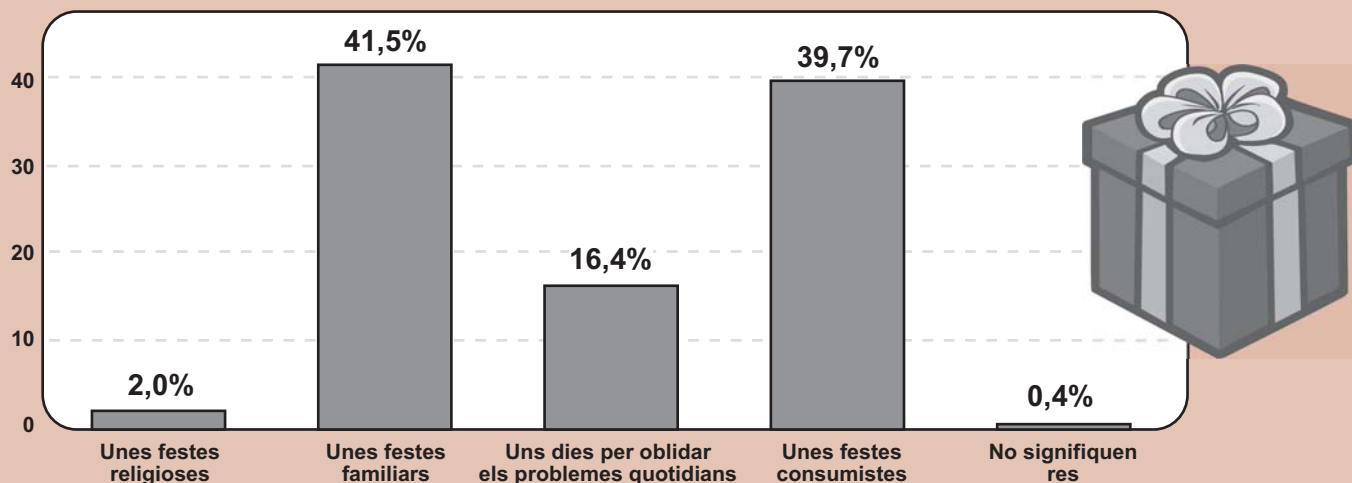
Dins d'aquest col·lectiu, el primer que crida l'atenció és el canvi de tendència: el menjar deixa de ser el capítol més important dins la despesa nadalenca i és superat pels regals que es fan als fills. El capítol altres regals també presenta un percentatge superior al 20%. Això no significa que les classes altes destinin pocs doblers al menjar, doncs en nivells absoluts, la despesa és molt superior a les classes baixes i mitjanes.

FESTES FAMILIARS I CONSUMISTES

Una anàlisi de la taula número 10 permet deduir que les festes nadalenques a les Illes Balears (i també a a Espanya en general) s'estan "secularitzant". És a dir, que es generalitza la percepció consumista i familiar d'aquestes festes, i cada cop perd més pes la vessant religiosa del Nadal.

TAULA 10

QUÈ SÓN PRINCIPALMENT LES FESTES NADALENQUES?

Font: Baròmetres Gadeso. Desembre 2015

La taula anterior reflecteix les percepcions dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers les festes nadalenques. Com s'ha dit abans, ja fa temps que s'observa una tendència a la **secularització** de les festes nadalenques: el fet religiós perd cada cop més pes dins la nostra societat, en favor de les vessants **familiar i de consum**.

Així doncs, una majoria dels entrevistats creu que, fonamentalment, aquestes són unes festes per **passar amb la família**, si bé un percentatge molt similar opina que simplement són la màxima expressió del **consumisme**, que quasi ens obliga a gastar grans sumes de doblers en regals i celebracions.

Per altra banda, un 16,4% dels enquestats considera el Nadal com uns dies per **oblidar els problemes quotidians**. Aquesta opinió ha disminuït significativament en relació a 2014, fonamentalment perquè moltes persones, sobretot de classe baixa i mitjana-baixa, s'angoixen encara més per no poder gastar el que voldrien, malgrat el lleuger increment en el consum que hem comentat a les pàgines anteriors.

Des de la Fundació Gadeso, aprofitam aquestes darreres línies de l'any per desitjar-vos a tots unes bones festes i un millor any nou, i per donar-vos les gràcies pel vostre interès en les nostres investigacions i publicacions.

Amb el suport de

Ajuntament de Palma

Fundació **GADESO**: C/Ter nº14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org

Dipòsit legal: PM-436-2011

